

Следует отметить, что существительное MARRIAGE, которое в английском языке используется для обозначения бракосочетания и является ключевой лексемой, представляющей концепт в рассказе, диссонирует с прилагательным «fine», поскольку основная мысль автора исследуемого текста в том, что данная лексическая единица выражает скрытый негативный смысл. Таким образом, героиня больше не желает мириться со своей посредственной и скучной жизнью, т.е. «fine». Она хочет её изменить, и тогда всё будет по-настоящему – «fine». Данное прилагательное, на наш взгляд, подразумевается уже в прямом смысле – отлично и лучшем понимании этого слова «excellent», «good», «wonderful».

1. Бабенко, Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста / Л.Г. Бабенко, Ю.В. Казарин. - М: Изд-во «Филин-та», 2005. - с. 55.
2. Бабенко, Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста / Л.Г. Бабенко, Ю.В. Казарин. - М: Изд-во «Филин-та», 2005. - с. 46.
3. Попова, З.Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З.Д. Попова, И.А. Стернин. - Воронеж, 2001. С. 97.
4. Englishlib. URL: <https://englishlib.org/dictionary-gu/fine.html> (дата обращения 21.07.23).
5. Oxford language. URL: <https://languages.oup.com/google-dictionary-en>.

СЛЭНГАВЫЯ СЛОВЫ Ў МАЎЛЕННІ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ: ПАХОДЖАННЕ, ФУНКЦЫЯНАВАННЕ І СПАСАБЫ ЎТВАРЭННЯ

Станкевіч П.С.,

выпускніца ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Дзядова А.С., канд. філал. навук, дацэнт

Ключавыя словы. Агульнаўжывальная лексіка, запазычаныя словы, канспіратыўная функцыя, слэнг, транслітарацыя.

Keywords. Common vocabulary, borrowed words, conspiratorial function, slang, transliteration.

У працэсе свайго развіцця, пастаянна змяняючыся, любая культура мадыфікуе і мову. Як заўважае Ю.М. Бабіч, “у працэсе развіцця мовы некаторыя словы могуць выходзіць з актыўнага ўжытку і замяняцца новымі або тымі, што раней, паводле пэўных прычын, выкарыстоўваліся носьбітамі мовы абмежавана” [1, с. 24]. У сувязі з гэтым адбываюцца значныя змены ў слоўніку сучаснай моладзі.

У апошнія дзесяцігоддзі даследчыкі пачалі праяўляць зацікаўленасць да такога лінгвістычнага феномена, як моладзевы слэнг. Актуальнасць нашага навуковага даследавання абумоўлена недастатковай распрацаванасцю пытання адносна значэння і асаблівасцей ужывання слэнгавых пазаслоўнікавых намінацый, якія актыўна функцыянуюць у маўленні сучаснай беларускай моладзі. Мэта артыкула – выявіць асаблівасці паходжання, функцыянавання і спосабы ўтварэння пазаслоўнікавай слэнгавай лексікі, якая ўжываецца ў маўленні сучаснай беларускай моладзі.

Матэрыял і метады. Крыніцай фактычнага матэрыялу паслужыла маўленне сучаснай беларускай моладзі ў працэсе вербальнай камунікацыі і ў інтэрнэт-асяроддзі. Асноўнымі метадамі даследавання з’яўляюцца наступныя: апісальна-класіфікацыйны, а таксама метады сістэмнага аналізу, навуковага назірання, лінгвістычнага даследавання.

Вынікі і іх абмеркаванне. Адной з галоўных прычын ужывання слэнгізмаў з’яўляецца канспірацыя. Дастаткова часта моладзь кадріруе інфармацыю, каб падкрэсліць сваю прыналежнасць да пэўнай сацыяльнай групы. Таму некаторыя лексічныя адзінкі, якія шырока ўжываюцца ў маўленні сучасных студэнтаў і школьнікаў, не заўсёды з’яўляюцца зразумелымі для іх бацькоў, сваякоў, людзей старэйшага пакалення ці выкладчыкаў. Так моладзь адчувае сябе больш самастойнай, “абароненай”. Даследчык у галіне англійскага слэнгу Ц.Я. Захарчанка вылучае яшчэ экспрэсіўную функцыю слэнгізмаў, бо “адной з галоўных экспрэсій, якую нясе з сабой слэнгавае слова, з’яўляецца гумарыстычная, якая дазваляе прыцягнуць увагу да суразмоўцы, зрабіць гаворку вельмі яркай і выразнай” [2, с. 34].

Сярод асноўных прычын ужывання слэнгізмаў у моладзевым асяроддзі можна вылучыць наступныя: 1) пазбяганне ўжывання адпаведных літаратурных слоў; 2) намінацыя новых прадметаў і рэалій; 3) імкненне да прастаты і сцісласці маўлення; 4) дзеля забавы і задавальнення; 5) з мэтай стварыць больш лёгкаю атмасферу зносін ці сяброўскіх сустрэч; 6) прыцягнуць увагу з боку іншых людзей; 7) адысці ад шаблонаў, выказаць свае думкі ў сціслай форме.

У выніку аналізу слэнгізмаў паводле паходжання намі зафіксавана каля 61% слэнгавых слоў, якія запазычаны з іншых моў, і 39% намінацый, утвораных на аснове агульнаўжывальнай лексікі. Самай распаўсюджанай у колькасных адносінах групай з'яўляюцца запазычаныя слэнгавыя словы. У сваю чаргу слэнгізмы, утвораныя на аснове агульнаўжывальнай лексікі, складаюць невялікую колькасць лексічных адзінак. Пры ўтварэнні гэтых найменняў вельмі часта назіраецца тэндэнцыя да ўсячэння асновы слова і захавання мінімальнай колькасці фанем. Напрыклад: **універ** 'універсітэт': *Заўтра нам ва ўнівер трэба прыйсці да трэцяй пары*; **інфа** 'інфармацыя': *У каго-небудзь ёсць інфа адносна педпрактыкі?*; **комп** 'камп'ютар': *Не змагу зрабіць прэзентацыю, бо мой комп накрыўся*.

Прычынай усячэння асновы слоў з'яўляецца распаўсюджванне новых спосабаў камунікацыі. Разглядаючы скарачэнне слоў, неабходна ўлічваць асаблівасці зносін у Інтэрнэт-паведамленнях. У наш час вельмі папулярнымі і зручнымі з'яўляюцца зносіны праз WhatsApp, Viber, Vk, Facebook, Twitter і інш. Адметнай рысай такіх зносін з'яўляецца сцісласць інфармацыі, якая перадаецца. Часцей за ўсё моладзь актыўна карыстаецца такімі скарачэннямі па наступных прычынах: па-першае, гэта эканоміць час; па-другое, па звычцы, бо такія скарачэнні ўжываюцца пры паўсядзённых зносінах; па-трэцяе, некаторыя карыстальнікі проста лянуюцца пісаць слова цалкам.

У асобных выпадках назіраецца збліжэнне слоў на падставе гукавога падабенства, ці гукавы перанос. Напрыклад, **мыла** 'e-mail': *Правер мыла: павінна быць паведамленне ад мяне*; **лімон** 'мільён': *Хто пакажа лепшы вынік у гэтым конкурсе, той на сваю картку атрымае пяць лімонаў*; **банка** 'Power bank – партатыўная прылада, прызначаная для падзарадкі электронных прылад': *У мяня тэлефон сеў, можа ў каго-небудзь ёсць банка?*

Асноўнымі спосабамі ўтварэння даследаваных слэнгізмаў з'яўляюцца наступныя:

1) транслітарацыя – перадача іншамовных слоў у адпаведнасці з іх напісаннем у мове-рэцыпіенце шляхам замены літар адной мовы літарамі іншай мовы. Такія словы ў беларускім слэнгу ўжываюцца ў тым жа выглядзе, што і ў мове-рэцыпіенце. Напрыклад, **вайб** (англ. *vibe*) 'пачуццё атмасферы вакол якой-небудзь сітуацыі, агульны настрой': *Люблю гэты паходны вайб*; **хард** (англ. *hard*) 'сітуацыя, калі нешта цяжка або проста немагчыма выканаць': *Па біялогіі трэба зрабіць лабараторную! Проста хард!*; **рандом** (англ. *random*) 'любыя сістэмы, заснаваныя на выпадковасці': *Пераможцаў конкурсу мы будзем выбіраць сістэмай рандому і інш.*

2) афіксацыя. Дастаткова вялікую групу складаюць слэнгавыя лексічныя адзінкі, якія ўтварыліся пры дапамозе суфікса *-ць*, напрыклад: **шыперыць** 'уяўляць, што нейкія персанажы (кнігі, фільма, серыяла, гульні) ці папулярныя людзі знаходзяцца ў рамантычных адносінах, хоць у рэчаіснасці гэта не так': *Валю і Ягора доўга шыперылі*. Адзначым, што ў англійскай мове слова *ship* выкарыстоўваецца ў гутарковым маўленні для абазначэння сувязей. Аднак у сеткавай прасторы гэтая лексема набыла дадатковае значэнне.

Чыліць 'расслабляцца, адпачываць, добра праводзіць час ці проста нічога не рабіць': *Усе выхадныя планую чыліць*. У мове-рэцыпіенце *chill* абазначае холад, *chilling* 'прахалоджвацца', у беларускай мове гэтае слова мае значэнне 'гультаяваць'.

Рофліць 'жартаваць з кагосьці ці чагосьці, весяліцца': *Хопіць рофліць над Дашай, я зараз памру ад смеху*. Трэба адзначыць, што гэтая новая намінацыя ўтварылася ад англійскай абрэвіятуры *ROFL – rolling on the floor laughing* 'катаюся па падлозе ад смеху'.

Дзеяслоўнае найменне **флексіць** мае два лексічныя значэнні: 1) 'выконваць рытмічныя рухі на танцпляцоўках ці дыскатэках': *Пафлексім на канцэрце ад душы!*; 2) 'хваліцца, выхваляцца чым-небудзь': *Гэтая мадам учора купіла новую сукенку, цяпер зноў пачне флексіць*. Спачатку дзеяслоў *флексіць* абазначаў толькі рытмічны танец, але з часам, як бачым, гэтае слэнгавае слова пашырыла сваю семантыку.

Слэнг пастаянна развіваецца дзякуючы сродкам масавай інфармацыі: інтэрнэту, радыё і тэлебачанню, якія аказваюць значны ўплыў на развіццё мовы ўвогуле. Акрамя гэтага, слэнг у СМІ ўяўляе сабой скарачэнні, абрэвіятуры – гэта значыць у нейкім плане адбываецца імкненне да таго, каб паскорыць тэмп жыцця.

Заклучэнне. Такім чынам, беларуская моладзь актыўна выкарыстоўвае слэнгізмы ў сваім вусным і пісьмовым маўленні, асабліва падчас інтэрнэт-камунікацыі. Самай распаўсюджанай у колькасных адносінах групай з’яўляюцца запазычаныя слэнгавыя словы. Для сучаснай моладзі слэнг – гэта спроба адысці ад будзённасці, маска, іронія, гульня, імкненне зашыфраваць сваё маўленне і разам з тым унікальная магчымасць зрабіць непадобным да іншых, праявіць індывідуальнасць, спосаб зрабіць мову вобразнай. Сам факт існавання беларускага моладзевага слэнгу ў грамадска-культурным дыскурсе яскрава сведчыць пра развіццё беларускай мовы на сучасным этапе.

1. Бабіч, Ю.М. Культура беларускага маўлення / Ю.М. Бабіч. – Віцебск: ВДУ, 2015. – С. 24.

2. Захарченко, Т.Е. Эквивалентная лексика в русском и английском сленге: системный, словообразовательный и функциональный аспекты: дис. канд. филол. наук / Т.Е. Захарченко. – Ростов-на-Дону, 2006. – 463 с.

ОСОБЕННОСТИ МОТИВНОЙ СТРУКТУРЫ ПЕЙЗАЖНОЙ ЛИРИКИ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

Старовойтова С.А.,

студентка 3 курса ОГБПОУ «Смоленский педагогический колледж»,

г. Смоленск, Российская Федерация

Научный руководитель – Соловьёва Н.С., преподаватель

Ключевые слова. Литература, мотив, мотивная структура, пейзажная лирика, начальная школа, методика преподавания, теория литературы.

Keywords. Literature, motives, motive structure, landscape lyrics, elementary school, teaching methodology, theory of literature.

Пейзажная лирика – это описание поэтическими языковыми средствами окружающего мира природы и его видения автором. Знакомство с пейзажной лирикой очень важно в начальной школе по целому ряду причин, в том числе и потому, что без обращения к пейзажной лирике немислимо приобщение учеников к духовному богатству русской культуры, развитие у них чувства прекрасного, формирование основ не только экологического сознания школьников, но и их нравственного мира в целом.

Сегодня, когда воспитанию чувств детей придают значение не меньшей важности, чем овладению достижениями различных наук, роль поэзии в становлении младшего школьника ни у кого не вызывает сомнения. И все же, являясь неотъемлемой частью программы литературного чтения в начальных классах, пейзажная лирика может вызывать трудности в понимании. Ученики не чувствуют красоту художественного слова, не умеют ясно представлять себе описываемые автором картины.

В итоге стихи о природе не помогают им лучше осознать красоту окружающего мира, потому что вызывают чувство скуки. В результате возникает противоречие между значимостью пейзажной лирики, с одной стороны, и сложностью ее восприятия младшими школьниками – с другой. Сформулированной проблемой определяется актуальность предлагаемой работы.

Чтобы решить поставленную проблему, мы задались вопросом, почему так происходит. Почему многие люди даже в зрелом возрасте не любят описания природы и окружающего мира в литературных произведениях? Ведь если даже взрослым понимание пейзажной лирики даётся тяжело, то что говорить о детях начального школьного возраста. Ученики с большим интересом воспринимают истории с сюжетом или с какими-то интересными героями, но не пейзажи.